

Asztalos Emese HANGÖLTÉS

Akusztikus hímzés, népi kintorna, médiumok szinesztéziája – a *Hangöltés* összművészeti alkotás tágabban a „soundart” kortárs irányzathoz kapcsolódva mutatja meg, hogy a lokális miként lehet globális. SZIRMAY ZSANETT, a MOME textilszakos, végzős hallgatója egyik szemináriumi feladatából világhírű designt fejlesztett: a Kárpát-medence népi öltéseit a zenedoboz lyukkártyáiba vágta, és **csilingelő dallamokat csalt ki** a vásári portékából, a verkleiből. A *Hangöltést* – nemzetközi néven *Soundweaving* – rangos designlapok ismertették már, tavaly pedig Magyarországot képviselte a Vienna Design Weeken.

Az Iparművészeti Egyetem mesterszakán textilszakon végzel, a *Hangöltés* azonban több egyszerű mintatervezésnél vagy szövésnél.

A MOME-n kollektív közelítésmódra tanítottak, hogy a tudományoknak ne szabjunk határokat, hanem interdiszciplinárisan gondolkodjunk. Számomra csak mintákat tervezni sematikus is volna. Az új médium bevonásával új értelmet adhatok a textil-alkotásnak is.

A projekt kurátora, a Ponton Galéria igazgatója, Halasi Rita többször hangsúlyozta, hogy a *Hangöltés* korszerű design-irányzat.

A soundart tényleg korszerű módszer, de valójában réges-régen létezik. Maga Moholy-Nagy László is kísérletezett vele, például lejátszotta saját ujjlenyomatát. Sőt, még régebbre visszamehetünk, hiszen az elmúlt

századokban a fonókban egyszerre énekeltek és szöttek. A hangművészet kép és hang viszonyát vizsgálja – képzőművészeti szempontból, vagyis nem az auditív felől közelít a vizuálishoz, hanem épp fordítva. Ez nagyon izgalmas kísérleteket tesz lehetővé, még akkor is, ha az alkotó nem hivatásos zenész. Végül is mindkét művész, például a textiltervező és zenész is hasonló módszerrel dolgozik, van egy alapmotívum, amit variál, tükröz, felhasznál. Részt veszek az Elektrográfiai Társaság munkájában is, ahol a tagok a nyolcvanas évektől, a xerox megjelenése óta kísérleteznek elektronikus médiumok alkalmazásával a képzőművészetben, és minden nyáron vizuálzene szimpóziumot tartanak Kaposváron.

Itthon sok (művészi) területen érezhető egyfajta provinciális gondolkodás, a te ötleted viszont lokális szellemisége ellenére nemzetközileg is időszerű. Hogyan éreztél rá erre az áramlatra?

A BA diplomám megszerzése után félévet Londonban töltöttem. Bejártam a kortárs galériákat, sokat és sokfélét láttam. Óriási lelkesedéssel jöttem haza a mesterszakra, alig vártam, hogy megkapjam az első feladatot, és akkor be is robbant az ötlet, amiből a soundweaving kinőtte magát. A félév során szövőműhelyben voltunk gyakorlaton, itt láttam a szövőgépek lyukkártyáit, amiről a vásárok verklijei jutottak eszembe, ezeket kapcsoltam hozzá – mintegy szinesztéziásan, amikor az *Érintés* című feladatot kaptuk. Emellett sokat jártam például Erdélyben, ahol hallgattam az ízes beszédeket, meséket, és imádtam fogdosni a szöveteket, ruhákat. Mivel én nem vagyok se hivatásos népművész, se népzeneész, még csak néptáncos sem, meg kellett találnom a személyes eszközeimet, hogy a saját kultúrámra találjak. Ehhez szükséges volt az európai kitekintés is.

Váratlan fordulat, hogy a mai univerzalizáló irányzatok között ilyen helyi hangulat külföldön is népszerű lehet.

Engem is meglepett, milyen sok emberben él a vágy egy archaizáló világ iránt, hiszen olyan társadalmakban élünk, ahol mindenkinek már a sokadik okostelefonja van, szóval miért is tetszene nekik egy tekerős, mechanikus eszköz? Igaz, a soundweaving nem tagadja, hogy a smart világ is működőképes, benne az analóg találkozik a digitálissal. Amikor a kiállítás tereiben látható vásznakhoz lézervágást használok, vektoros programban tervezem meg a mintákat, vagyis digitalizálom a manuális hímzést. De mégis aktuális a kérdés, hogy honnan jöttünk, hová tartunk, ki vagyok én? A projekt során interaktív teret teremték, bevonom a nézőket, hiszen a zenedoboz-imitáción ők tekerhetik a digitális technikával kivágott csipkemintákat.

A Hangöltés képviselte Magyarországot 2014-ben Bécsben a Vienna Design Weeken. Tehát nyugatabbra is nyitottak erre az identitás/múlt-keresésre?

Ott éppen a megfelelő teret kaptam: a Schwarzenberg Palota nyugati szárnyában, vagyis nem egy modern, hanem régi, omladozó épületben, ahol hagyták, hogy az idő vasfoga az egész térben hasson. Maga a kiállítás az úgynevezett Pure Hungarian projekt kereteiben valósult meg. Lili Hollein kurátor kétféle irányt képzelt el a térben. A Pure Hungarian a letisztult magyar, használható termékek kiállítása, a MOME Laboratory keretében megjelenő mű pedig elvontabb installáció volt.

Mik a terveid? Lesz-e folytatása a *Hangöltésnek*?

Igen, például más kultúrák mintáit is felhasználom, és szeretnék eljutni a távol-keleti motívumok beépítéséig. Az anyagon is változtatok, mert a textileken érzékeltetném az intonációt, a hangerősséget is.